

Nuorten kokemuksia sähköisestä
leirilehdestä Luunjan leirikoulussa

Viestintä
Verkkoviestintä
Opinnäytetyö
28.5.2010

Kaisa Rannantie
Sanni Soinio

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Viestintä		Suuntautumisvaihtoehto Verkkoviestintä	
Tekijä Kaisa Rannantie & Sanni Soinio			
Työn nimi Nuorten kokemuksia sähköisestä leirilehdestä Luunjan leirikoulussa			
Työn ohjaaja/ohjaajat Katri Myllylä			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 28.5.2010	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 35 + 6	
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Digitaalisen viestinnän opinnoissa tutustutaan sosiaalisen median ilmiöihin ja pohditaan mediamaailman muutoksia ammatillisesta näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kuinka nuoret kokevat oman osallistumisensa sosiaaliseen mediaan. Nuorten omia kokemuksia sosiaalisessa mediassa on tärkeä kartoittaa ja tuottaa tietoa aikuisille kasvattajille, jotta sosiaalisen median käyttö opetuksessa ja mediakasvatuksessa pystytään hyödyntämään mahdollisimman tarkasti.</p> <p>Hypoteesina tutkielmalle on, että itse tuotettu mediasisältö ja siitä saatu palaute antavat nuorille positiivisia kokemuksia sosiaalisesta mediasta. Näiden kokemusten uskotaan kasvattavan nuorten motivaatiota tuottaa enemmän mediasisältöä verkkoon.</p> <p>Tutkielma keskittyy ainoastaan kokemuksiin Luunjan leirikoulussa 18. - 22.5.2009 ja tutkimme tätä tapahtumaa uniikkina tapauksena. Tutkielman aineistonkeruujakson aikana sosiaalisen median välineenä käytettiin päivittäin kirjoitettavaa leirilehteä. Nuorten leirilehtityöskentelystä saamia kokemuksia tarkasteltiin oppilaiden haastatteluiden avulla sekä omakohtaisten havaintojen kautta leirilehtityöpajan vetäjinä. Aineisto kerättiin haastatteluiden, omien havaintojen ja videopäiväkirjojen sekä tutkimusryhmälle tehdyn lomakekyselyn muodossa.</p> <p>Tutkielman alussa asetetulle hypoteesille saatiin tukea purettaessa tutkimusmateriaalia oppilaiden kokemuksista sosiaalisen median käytöstä. Tutkielman perusteella nuori todella näyttää viestivän sosiaalisessa mediassa innokkaammin saatuaan vuorovaikutuksesta mieluisen palautteen, ja palautteen kautta mieluisen kokemuksen. Sosiaalisen median vuorovaikutus aiheutti reaali maailmassa palautereaktion, jonka kokemus motivoi oppilasta hakemaan tietoisesti lisää palautetta, ja näin ollen kokemuksia.</p>			
Teos/Esitys/Produktio			
Säilytyspaikka Aalto-yliopiston kirjasto, Arabia			
Avainsanat Sosiaalinen media, mediakompetenssi, interaktiivisuus, mediakasvatus, mediamaailma			

Degree Programme in Media		Specialisation New Media Design
Author Kaisa Rannantie & Sanni Soinio		
Title Young People's Experiences of an E-Journal at Camp Luunja		
Tutor(s) Katri Myllylä		
Type of Work Bachelor's Thesis	Date 28 May 2010	Number of pages + appendices 35 + 6
<p>ABSTRACT</p> <p>The social media as phenomena is familiarized in the studies of Digital Media. The changes in the media world are discussed from a professional perspective during the studies. This thesis aims to explore how young people perceive their own participation in social media. It is important to identify young people's own experiences in social media and thus information can be provided for adult educators in order to benefit social media in education.</p> <p>A hypothesis for this thesis is that self-produced media content and feedback given together create positive social media experiences to young people. These experiences are expected to increase motivation to deliver more media content to the social media networks.</p> <p>This thesis focuses on the experiences at camp school at Luunja in the spring of 2009. This event is studied as unique case. The tool of social media used during the collecting of the materials was a daily written e-journal. Young people's own thoughts and experiences of the e-journal were collected through interviews and observations. Data of the research group was collected from interviews, observations, a questionnaire and journal workshop leaders' own video diaries.</p> <p>The research results indicated that the hypothesis set at the beginning was supported. The results indicate that it really looks like young people communicate more enthusiastically in social media after receiving pleasant feedback from the interaction. The positive feedback enables the pleasant experience. Social media interaction and feedback caused also a reaction in the real world that motivates the students to seek consciously more feedback and, therefore, more experiences.</p>		
Work / Performance / Project		
Place of Storage Aalto University Library Arabia, Aralis Library and Information Centre		
Keywords Social media, media competence, interaction, media education		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	2
2	OPINNÄYTETYÖMME TUTKIMUSONGELMA.....	4
3	KERÄÄMÄMME AINEISTO JA VALITSEMAMME MENETELMÄT	7
3.1	Aineistonkeruujakso	7
3.2	Luunjassa tuotetut mediasisällöt	8
3.3	Tutkittavan ryhmän valinta	9
3.4	Valitut menetelmät.....	10
3.4.1	Case-tyyppinen lähestymistapa	11
3.4.2	Sähköinen leirilehti	12
3.4.3	Haastattelut	13
3.4.4	Lomakekysely.....	13
3.4.5	Omat havainnot	13
4	KRIITTISEN MEDIAKASVATUKSEN NÄKÖKULMAT JA CASE LUUNJA	14
4.1	Tuotanto - Leirilehden teko.....	15
4.2	Markkinointi - Leirilehden markkinointi.....	16
4.3	Tuotteet - Valmis materiaali.....	17
4.4	Kulutus - Lukijat / Kommentit / Palaute	18
4.5	Itse tekeminen - Nuorten kokemukset.....	20
5	TUTKIMUSAINEISTON ANALYYSI.....	21
5.1	Lomakekyselyn tulokset.....	22
5.2	Haastatteluiden toteutus ja tulokset	25
5.2.1	Käytännön toteutus	25
5.2.2	Haastatteluiden tulokset	26
6	OMIEN PÄIVÄKIRJOJEN PURKUA	27
6.1	Onnistumisia	27
6.2	Hankaluuksia	28
7	TUTKIELMAN HAVAINNOT, JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA.....	30
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Digitaalisen viestinnän opintojemme aikana (2006-2010) olemme tutustuneet sosiaalisen median ilmiöihin ja pohtineet mediamaailman muutoksia ammatillisesta näkökulmasta. Kuulumme ikäryhmään, jonka arkipäivään sähköinen viestintä ja sosiaalinen media ovat tulleet vasta murrosiän kynnyksellä. Vuosituhannen vaihteessa syntyneet suomalaiset ovat kuitenkin eläneet aina osallistuvan ja yhteisöllisen median ympäröimässä maailmassa. Heille kännykät ja internet ovat lähes sama asia kuin sähkö ja televisio meille nuorille aikuisille - itsestäänselvyys.

Mediaympäristö tai mediamaailma on lasta ympäröivä viestinnällinen kokonaisuus, johon kuuluvat niin mainokset, televisio-ohjelmat, painetut teokset kuin erilaiset sähköisten viestimien avulla toteutetut vuorovaikutustapahtumatkin (Inkinen 2005, 12). Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisemassa kuvauksessa lasten ja nuorten mediamaailmasta todetaan, etteivät aikuiset kasvattajat koe tietävänsä ja tuntevansa lasten ja nuorten mediamaailmaa, vaikka se on näkyvämpää kuin koskaan aiemmin. Mediakulttuuri on jatkuvasti kehittyvä ja muuttuva ilmiö, jossa kaikilla on pääsy mediakulttuurin sisältöjen ääreen. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2008, 4.)

Tutkielman tavoitteena on selvittää, kuinka nuoret kokevat oman osallistumisensa sosiaaliseen mediaan. Sosiaalisen median välineenä, tutkielman aineistonkeruujakson aikana, käytettiin päivittäin kirjoitettavaa leirilehteä. Selvitimme myös, kuinka aktiivisesti nuoret käyttävät erilaisia sosiaalisia medioita ja mitä medioita he käyttävät.

Tutkielma on rajattu keskittymään ainoastaan kokemuksiin Luunjan leirikoulussa 18. - 22.5.2009 ja tutkimme tätä tapahtumaa uniikkina tapauksena.

Herkman toteaa teoksessa *Lasten tietoyhteiskunta* sosiaalisten funktioiden olevan yksi median tärkeimmistä tehtävistä lasten ja nuorten elämässä (Herkman 2001, 66). Mielestämme nuorten omia kokemuksia sosiaalisessa mediassa on tärkeä kartoittaa ja tuottaa tietoa aikuisille kasvattajille, jotta sosiaalisen median käyttö opetuksessa ja mediakasvatuksessa pystytään hyödyntämään mahdollisimman tarkasti. Uskomme sosiaalisen median vaarojen tunnistamisen sekä lasten ja nuorten mahdollisten mediatraumojen ehkäisyn olevan helpompaa, kun nuorten omia kokemuksia aiheesta tutkitaan ja ymmärretään paremmin. Rajaamme kuitenkin tästä opinnäytetyöstä ulkopuolelle viimeksi mainitut sosiaalisen median varjopuolet ja keskitymme kokemusten motivoivaan vaikutukseen.

Aloitimme opinnäytetyön teon keväällä 2009. Kevään kuluessa perehdyimme aiempiin tutkimuksiin mediakasvatuksesta ja nuorten median käytöstä. Hankkeistimme projektin case-tyyppiseksi, eli ns. tapauskohtaiseksi tutkielmaksi, ja sovimme espoolaisen Auroran koulun kanssa käytännön järjestelyistä leirikoulun suhteen. Auroran koulu soveltui hyvin tutkielman yhteistyökumppaniksi, sillä koulu korostaa opetuksessaan viestintätaitojen tärkeyttä. Syksyn 2009 aikana purimme ja analysoimme kerättyä aineistoa opinnäytetyötämme varten. Työssämme ei ole eroteltavissa tekijöiden omia osuuksia prosessin toteutuksessa vaan kaikki työvaiheet on toteutettu yhteistyönä.

Tutkielman aineistoksi keräsimme tietoa nuorten mediankäytöstä sekä kokemuksista lomakekyselyn ja haastatteluiden avulla. Käytimme aineistona myös omia havaintojamme tutkimusjaksolta. Tutkimusjakson pituus oli viisi päivää (18.5.-22.5.2009), jonka aikana jokainen leirikoulussa ollut nuori (39 kpl) tuotti mediasisältöä (tekstejä, videota, valokuvia ja piirroksia) leirilehteen. Jokainen nuori osallistui aineistonkeruujakson alussa lomakekyselyyn (LIITE 2), jolla kartoitettiin nuorten lähtötason tietoja, taitoja ja verkkomedian käyttötottumuksia. Leirikoulun yhdeksästä oppilaasta muodostui intensiiviryhmä, joiden kokemuksia selvitimme haastatteluiden avulla.

Herkman esittelee teoksessaan *Kriittinen mediakasvatus* (2007) kriittisen mediakasvatuksen viisi näkökulmaa, jotka on jaoteltu mediatuotteen taloudellisyhteiskunnallisten vaiheiden mukaan. Löysimme omasta tutkielmastamme ja leirilehden teosta samankaltaiseen jakoon perustuvia näkökulmia. Erottelimme näkökulmat ja vertailemme niitä leirilehtiprosessin vaiheisiin.

Opinnäytetyössämme esittelemme ensin tutkimusongelman (luku 2), -aineiston ja -menetelmät sekä pohdimme valitsemiamme aineistonkeruu ja -käsittely metodeita (luku 3). Luvussa 4 tarkastelemme Herkmanin kriittisen mediakasvatuksen näkökulmia suhteessa omaan caseemme ja leirilehteen. Luvussa 5 pyrimme tuomaan esiin joitakin oleellisia taustatietoja tutkimukseen osallistuneista nuorista sekä analysoimme kertynyttä tutkimusmateriaalia. Analyysin tukena on käytetty Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen tutkimusta *"Mä oon nyt online!" Lasten mediaympäristö muutoksessa* (Noppari ym. 2008). Kuudennessa luvussa esittelemme omia havaintojamme, onnistumisineen ja hankaluuksineen. Viimeisessä luvussa käymme läpi tutkielmamme johtopäätöksiä ja pohdimme myös tulevaisuuden jatkotutkimustarpeita.

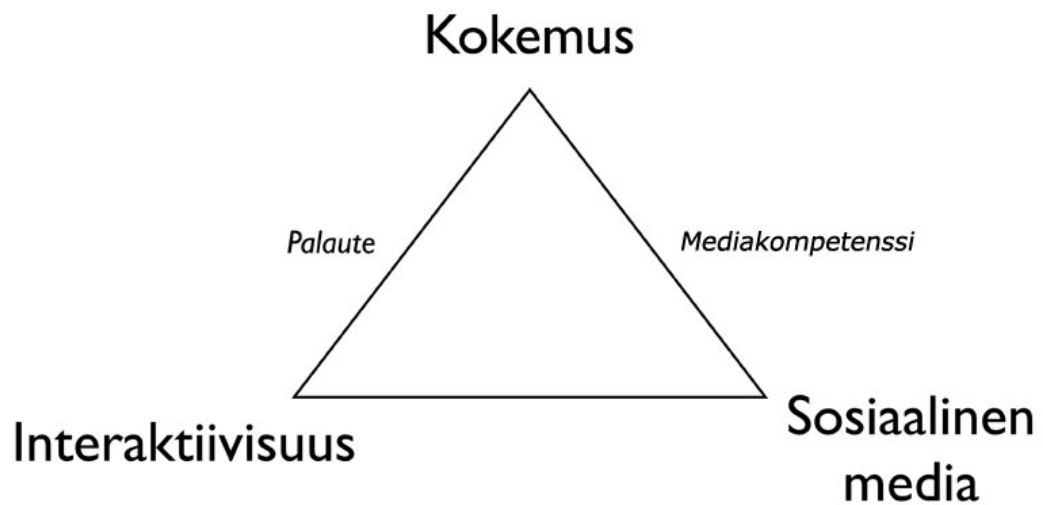
2 OPINNÄYTETYÖMME TUTKIMUSONGELMA

Tarkoituksenamme on löytää vastaus kysymykseen siitä, voiko osallistuvan median, tässä tapauksessa itse tuotetun mediasisällön, tuottamisprosessilla olla myönteisiä ja positiivista mediakokemusta edistäviä vaikutuksia oppilaiden yleiskokemukseen sosiaalisesta mediasta. Tarkastelemme nuorten leirilehtityöskentelystä saamia kokemuksia oppilaiden haastatteluiden avulla sekä omakohtaisten havaintojemme kautta leirilehtityöpajan vetäjinä. Tarkoituksenamme tässä tutkielmassa ei ole kuvailla tai pohtia mediakasvatusta sosiaalisessa mediassa pedagogisen lähestymistavan kautta, vaan tutkimme osallistumista sosiaaliseen mediaan ja sen vaikutuksia viestinnällisestä näkökulmasta.

Hypoteesina tutkielmallemme on, että itse tuotettu mediasisältö, tässä tapauksessa sähköinen leirilehti, sekä lehden kautta saatu palaute antaa oppilaille positiivisia

kokemuksia sosiaalisesta mediasta. Näiden kokemusten uskomme kasvattavan nuorten motivaatiota tuottaa enemmän mediasisältöä verkkoon.

Pyrimme havainnollistamaan tutkielmamme viitekehystä ja käytännön kytkeytymistä sosiaalisen median kautta saatuihin kokemuksiin luomamme kuvion avulla (Kuvio 1). Tutkielmamme painopiste on sosiaalisen median sekä interaktion tuottamassa kokemuksessa.

Kuvio 1. Tutkielmamme painopisteet ja niiden kytkeytyminen toisiinsa.

”Sosiaalisessa mediassa sisältö on pääosin käyttäjien tuottamaa. Kynnys julkaista tällaisissa medioissa on hyvin matala, osallistumisesta ei yleensä saa rahapalkkaa, julkaistu sisältö leviää välittömästi ja sisältöjä ei yleensä valvo kukaan ulkopuolinen etukäteen.” (Tampereen yliopiston tiedote 2007.) Tim O’Reillyn (2005) määritelmän mukaan sosiaalisen median sisällöiksi ja palveluiksi luetaan yleensä keskustelufoorumit, sosiaalisen verkoston paikat (esim. IRC-Galleria), blogit (esim. Blogger, Vuodatus, WordPress), online-pelimaailmat (esim. World of Warcraft), pelien jakamissivustot (esim. Miniclip) sekä videoiden ja kuvien jakamissivustot (esim. YouTube, Flickr). Maailman suosituimmista verkkopalveluista huomattava määrä on tällä hetkellä sosiaalisen median palveluita, joiden keskeistä käyttäjäryhmää ovat lapset ja nuoret. (Lenhart ym. 2007, 10-11.)

Suomen Mediaopas-sivuston (2007) mukaan interaktiivisuus on vuorovaikutteista viestintää, joka mahdollistaa palautteen antamisen. Vuorovaikutteisuus on samalla yksi sosiaalisen median ilmeisimmistä ominaispiirteistä. Yleisimmin vuorovaikutus tarkoittaa sosiaalisessa mediassa sitä, että käyttäjät voivat vaikuttaa valinnoillaan median toimintaan, esimerkiksi antamalla palautetta julkaisijoille tai kommentoimalla sisältöjä. Näin ollen sosiaalinen media on yksi interaktiivisen viestinnän muoto. Interaktiosta syntyvä palaute taas tuottaa käyttäjilleen kokemuksen, jota tarkastelemme opinnäytetyössämme.

Mediaympäristön muutos vaatii kansalaisilta erilaisia medioihin liittyviä valmiuksia ja taitoja, joita ovat esimerkiksi median tekniset käyttötaidot, mutta myös uudenlaiset sosiaaliset taidot ja medialukutaidot. Median teknisen käytön lisäksi on hallittava ja ymmärrettävä myös kommunikoinnin erilaisia tapoja ja moninaisia mediaesityksiä, niiden todellisuutta, ilmaisutapoja ja retoriikkaa. Näitä taitoja pyritään kehittämään sekä kotona että koulussa. Mediataitojen kehittäminen nähdään usein kasvatuksen asiaksi, jota kutsutaan mediakasvatukseksi.

(Noppari ym. 2008, 136.)

Mediakasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilaan medialukutaitoa eli mediakompetenssia. Myös Ruohotie toteaa, että kokemus sosiaalisesta mediasta auttaa lasta kehittämään omaa mediakompetenssiaan. Mediakompetenssi kehittyy näin ollen lasten ja nuorten itse tekemisen kautta. (Ruohotie 2005, 31-32.) Medialukutaito määritellään usein henkilökohtaiseksi valmiudeksi tai kyvyksi saavuttaa, ymmärtää ja luoda informaatiota eri konteksteissa (Livingstone, Van Couvering & Thumim 2005, 3. Noppari ym. 2008, 137 mukaan). "Arkipäivän median käyttö ja mediakulttuurin läsnäolo leikeissä, harrastuksissa, oppimisessa ja muussa toiminnassa kehittävät lasten medialukutaitoa, vaikka tämä ei varsinaisesti tavoitteena olisikaan" (Marsh ym. 2005, 10). Auroran koulu pyrkii panostamaan opetuksessaan yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin ja näin ollen myös mediakasvatukseen sekä lasten ja nuorten mediakompetenssin kehittymiseen (Auroran koulu).

Tutkimme, miten omien havaintojemme ja kerätyn tutkimusaineiston mukaan nuori kokee osallistumisensa sosiaaliseen mediaan. Tutkielmassamme emme pysty todentamaan, miten nuori kokee asioita, mutta pyrimme havainnollistamaan, kuinka nuori itse ilmaisee kokemuksensa rajatussa tutkimusympäristössä. Tässä tutkielmassa havaintoja lasten kokemuksista sosiaalisessa mediassa on sovellettu kerättyyn aineistoon. Tutkielman aineiston analyysin rakenne on suunniteltu pohjautumaan

Herkmanin (2007) viiteen näkökulmaan kriittisessä mediakasvatuksessa (Tuotanto - Markkinointi - Tuotteet - Kulutus - Itse tekeminen). Tutkielman yhdeksi tavoitteeksi on asetettu nuorten mediakokemuksen tarkastelun ohella arvioida interaktion kautta saadun palautteen merkitystä sosiaalisessa mediassa.

Ensisijaisesti pyrimme selvittämään, kuinka varhaisnuori kokee osallistumisensa sosiaaliseen mediaan leirilehden kautta. Varsinaisen tutkimuskysymyksen lisäksi tarkastelemme opinnäytetyössämme, millaista sisältöä nuori tuottaa verkkoon ja kuinka leirilehden kautta saatu palaute vaikuttaa nuorten lehteen tuottamiin mediasisältöihin.

3 KERÄÄMÄMME AINEISTO JA VALITSEMAMME MENETELMÄT

Varsinainen tutkimusaineisto kerättiin Luunjan leirikeskuksessa, Auroran koulun leirikoulun aikana. Aineiston keruu tapahtui haastatteluiden, omien havaintojemme ja videopäiväkirjojemme sekä tutkimusryhmälle tehdyn lomakekyselyn muodossa. Tässä luvussa esittelemme tarkemmin tutkimusaineiston keruuta ja valittuja menetelmiä. Luvussa 5 analysoimme tutkielmamme tuloksia kerätyn aineiston pohjalta.

3.1 Aineistonkeruujakso

Aloitimme opinnäytetyön suunnittelun keväällä 2009 perehtymällä aiempiin tutkimuksiin ja hankkeistamalla projektin. Sovimme espoolaisen Auroran koulun kanssa käytännön järjestelyistä sekä kävimme tapaamassa leirikoulun toteutuksesta vastaavia opettajia. Auroran koulu soveltui hyvin yhteistyökouluksi, sillä koulu korostaa opetuksessaan oppimisen perustaitojen tärkeyttä. Näitä perustaitoja ovat myös vankat tieto- ja viestintätekniikan taidot. Auroran koulu kehittää työtään vastaamaan yhä paremmin oppilaitten ja yhteiskunnan muuttuvia tarpeita. (Auroran koulu.)

Ennen varsinaisen aineistonkeruujakson aloittamista toimitimme lasten vanhemmille tiedotteen (LIITE 4), jossa kerroimme lyhyesti opinnäytetyömme tavoitteista. Varmistimme tiedotteen avulla kirjallisesti luvan omaa lasta esittävän mediamateriaalin (valokuvat ja videot) julkaisuun verkossa.

Lähdimme leirikouluun 18.5.2009. Matkustimme laivalla Tallinnaan, josta oppilaat jatkoivat bussilla Tartoon, Luunjan leirikoulukeskukseen. Laivalla kuusi neljännen luokan oppilasta ohjeistettiin dokumentoimaan matkaa. Annoimme heille kameran ja ohjeen valokuvata heitä kiinnostavia asioita. Matkan dokumentointiin valittiin ainoastaan pieni ryhmä, koska emme saaneet koottua kaikkia nuoria yhteen paikkaan tehtävänantoa varten. Matkan aikana kuvia kertyi kaikkiaan 98 kpl.

Oppilaat olivat jo ennen leirikoulua aloittaneet oman leiripäiväkirjan kirjoittamisen. Ensimmäisenä iltana ohjeistimme jokaisen leiriläisen kirjoittamaan lehteen ajatuksiaan matkasta. Loppuleirin aikana ainoastaan vapaaehtoiset oppilaat sekä intensiiviryhmä tuottivat mediamateriaalia lehteä varten.

Leirikouluohjelmaan kuului päivittäin vierailuja leirikeskuksen ulkopuolelle. Niiden aikana kävimme Tarton keskustassa siirtämässä edellisenä päivänä tuotetut materiaalit verkkoon leirikeskuksen heikon internet-yhteyden vuoksi. Leirilehden lukijat kävivät päivän aikana tutustumassa uusimpiin päivityksiin, ja kommentoivat niitä. Iltaisin kaikki leirikoululaiset kokoontuivat yhteen tilaan katsomaan lehteen syntyneitä tuotoksia ja lukemaan kommentteja, joita lukijat olivat kirjoittaneet. Valmista lehteä katsottiin yhdessä valkokankaalta.

3.2 Luunjassa tuotetut mediasisällöt

Oppilailla oli mahdollisuus dokumentoida leirin tapahtumia kuvien, tekstien, videoiden ja leiripäiväkirjojen avulla. Oppilaat kirjoittivat paperimuotoista päiväkirjaa leirikoulusta. Oppilaiden ensimmäinen kosketus sähköisen leirilehden tekoon oli kirjoittaa ensimmäisen leiripäivän tunnelmista, ja monet käyttivät muisteluidensa apuna omaa leiripäiväkirjaa.

Leirilehden tuotettuja materiaaleja ei editoitu kuin korkeintaan tiedostokokoa pienentämällä, sillä sisällön oli tarkoitus olla oppilaiden mahdollisimman pitkälle itse tuottamaa. Oppilaiden kuvaamia videoita jouduimme kuitenkin leikkaamaan lyhyemmiksi, jotta niiden verkkoon lisääminen olisi ollut mahdollista hitaan internet-yhteyden takia. Materiaalia kertyi enemmän kuin sitä julkaistiin. Valokuvista, joita kertyi

539 kpl, valitsimme julkaistavat kuvat tuotettujen tekstisisältöjen perusteella toisiaan tukeviksi. Kaikki oppilaiden kirjoittamat tekstisisällöt julkaistiin.

Leirikouluun osallistuneista nuorista jokainen kävi ainakin kerran viiden päivän aikana tuottamassa mediamateriaalia lehteen, suurin osa kirjoittamalla. Tutkielmaa varten haastatellut nuoret, ns. intensiiviryhmä, tuotti materiaalia leirilehteen joka päivä, pois lukien matkustuspäivät. Ryhmän tavoitteena oli tutustua jokaiseen tarjottuun mediamuotoon (kirjoittaminen, videointi, valokuvaus, piirtäminen, haastattelu ja videon juontaminen).

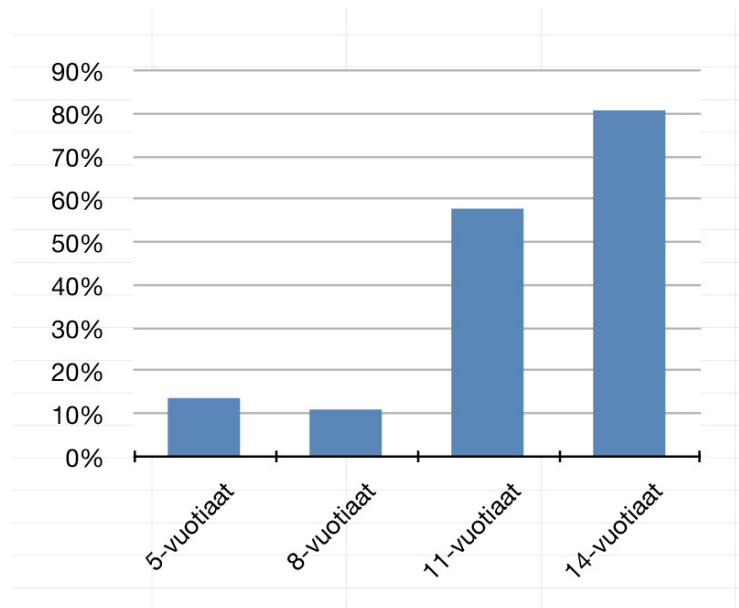
Yhteenveto leirilehdessä julkaistun sisällön määrästä:

- 15 tekstijuttua (sisältää useiden kirjoittajien tekstejä kootusti)
- 5 videota
- 21 valokuvaa
- 4 piirrosta (sarjakuvaa)

3.3 Tutkittavan ryhmän valinta

Koko casen perustana toimi espoolaisen Auroran koulun toteuttama leirikoulu Viroon toukokuussa 2009. Ryhmä määräytyi leirikouluun lähteneiden lasten mukaan. Yhteistyökoulun valintaan vaikutti aiempi kokemus kyseisen koulun leirikoulutoiminnasta. Koulu on toteuttanut vuodesta 1996 lähtien joka kevät leirikouluviikon Luunjassa. Tämän työn tekijöistä toinen on entinen Auroran koulun oppilas, joten yhteistyöhankkeen aloittaminen juuri kyseisen koulun kanssa oli luonnollista.

Haastatteluihin osallistunut intensiiviryhmä muodostui viidennen luokan oppilaista, joiden tarkoituksena oli aloittaa sähköisen koululehden teko syksyllä 2009. Intensiiviryhmän tavoitteena oli saada perusvalmiudet sähköisen lehden tuottamiseen. Ryhmän jäsenet olivat tutkielmaamme varten sopivan ikäisiä. He olivat juuri siinä iässä, jolloin nuoret aloittavat aktiivisemmän osallistumisen sosiaaliseen mediaan. Kuten oheisesta kaaviosta selviää, heidän ikäistensä internetin käyttö on lisääntynyt huomattavasti, ja he myös tuottavat omaa materiaalia verkkoon (Kuvio 2).

Kuvio 2. Sisältöjen itse tuottaminen internetiin (Noppari ym. 2008, 91)

3.4 Valitut menetelmät

Käytämme viitekehyksenä Juha Herkmanin *Kriittisen mediakasvatuksen* (2007) viittä näkökulmaa. Mielestämme näkökulmilla on yhteneväisyyksiä leirilehden teon ja siitä saatujen kokemusten kanssa. Uskomme vertailemalla oman tutkielmamme prosessia näihin näkökulmiin, että voimme analysoida paremmin ja monipuolisemmin keräämäämme aineistoa.

Tarkastelemme nuorten kokemuksia mediamaailmassa, joten lähtökohtainen nuorten mediakulutuksen tunteminen oli tärkeää ennen aineistonkeruujakson aloitusta. Herkmanin mukaan arkiseen mediakulutukseen saa analyttisen näkökulman ainakin kahdella tavalla: tarkastelemalla järjestelmällisesti omaa sekä toisten mediakulutusta sekä tutustumalla median kulutusta koskeviin lukuihin. Toinen näkökulma käsittelee tilastotietoa mediankäytön ajoista eri ikäisten keskuudessa. (Herkman 2007, 195.) Tutustuimme *"Mä oon nyt online!" Lasten mediaympäristö muutoksessa* –tutkimukseen (2008) lasten ja nuorten median kulutuksesta, saadaksemme yleiskäsityksen leirikouluun lähteneiden nuorten ikäryhmän mediakulutuksesta.

Valitsimme tutkimusmenetelmäksi aineistolähtöisen eli laadullisen tutkimusprosessin, sillä haluamme pyrkiä tutkimaan valittua ilmiötä nimenomaan sen luonnollisessa ja todellisessa tilanteessa. Koska haastateltavia oli määrällisesti vähän, laadullinen tutkimusprosessi sopi menetelmäksi tutkielmaamme. Tarkoituksenamme ei ole hakea laajaa yleistettävyyttä, vaan saada uudenlaista ja erilaista ymmärrystä tutkittavaksi valittuun ilmiöön.

Aineisto perustuu haastatteluihin, niiden analyysiin, omiin havaintoihimme leirilehtityöpajan vetäjinä sekä tutkimusryhmälle tehtyyn lomakekyselyyn. Lomakekyselyä ja haastattelututkimusta käytämme tutkielmassamme toisiaan tukevasti. Käyttämällä aluksi lomakekyselyä saadaan määrällinen käsitys nuorten tietotekniikan tuntemuksesta ja käyttötottumuksista. Aineistoa nuorten kokemuksista ja näkökulmista syvennetään haastatteluilla. Syvempää ja yleistävää analyysia lasten mediantulkinnasta ei näin rajallisen aineiston pohjalta ole mahdollista tehdä.

”Lasten ja nuorten tutkimuksessa yleinen haaste on asioiden konkretisointi, yhteisen kielen ja luottamuksen löytäminen sekä osallistumaan innostaminen” (Noppari ym. 2008, 15). Luvussa 6.2 jaottelemme valittujen menetelmien käytössä ilmenneitä ongelmakohtia.

3.4.1 Case-tyyppinen lähestymistapa

Tutkielman lähtökohdaksi valitsimme case-tyyppisen lähestymistavan, koska näin pääsimme seuraamaan uniikkia tilannetta, jossa nuoret osallistuivat sosiaaliseen mediaan. Meillä oli ainutlaatuinen tilaisuus tarkastella muuttumattomana pysyvää ryhmää lyhyen jakson ajan ryhmän sisältä käsin. Leirikoulu sopi loistavasti tähän tutkielmaan, sillä pääsimme tiiviiseen kontaktiin nuorten kanssa viettämällä aikaa heidän seurassaan.

Normaalista arjesta poikkeava leiriohjelma ja -aktiviteetit innoittivat nuoria jakamaan kokemuksiaan kotiväelle leirilehden välityksellä. Uskomme, että normaalissa arkisessa koulutilanteessa nuoret olisivat kokeneet lehden teon toisella tavalla, eikä se välttämättä olisi nuorten silmissä eronnut normaalista kouluprojektista. Näemme myös,

että ns. tarve välittää tietoa leirikoulun tapahtumista oli suurempi, koska suora kontakti kotiväkeen kasvotusten oli pois suljettu. Vaikka lähes kaikki mukana olleet oppilaat omistivat kännykän, he eivät olleet ottaneet puhelinta mukaan. Leirilehti toimi näin ollen myös yhteydenpitovälineenä oppilaiden ja kodin välillä. Jos lehti olisi toteutettu normaalin koulun ohella ja nuoret olisivat voineet keskustella päivän tapahtumista kotona, on todennäköistä, että lehden teko ei olisi tuntunut heistä kovinkaan mielenkiintoiselta.

3.4.2 Sähköinen leirilehti

Ennen aineistonkeruujakson aloittamista teimme valmiin pohjan sähköiselle leirilehdelle käyttäen blogijulkaisuun tarkoitettua palvelua.

Blogi on verkkosivu tai -sivusto, johon yksi tai useampi kirjoittaja kirjoittaa enemmän tai vähemmän säännöllisesti niin, että uudet tekstit ovat helposti löydettävissä (yleensä sivun yläreunassa), ja niin, että vanhat tekstit säilyvät luettavina ja muuttumattomina uusista teksteistä huolimatta. Blogissa on mahdollista julkaista sisältöä tekstin lisäksi myös kuvien, videokuvan tai äänen muodossa. Tiedon esityksessä blogeille tunnusomaista muihin www-sivuihin verrattuna on ajan, linkityksen ja henkilökohtaisen näkökulman painotus. Muita tunnusomaisia piirteitä blogeille on kommentointimahdollisuus ja RSS- tai Atom-syötteet, joiden avulla voidaan helposti ohjelmallisesti seurata ja levittää blogin sisältöä.

(Wikipedia, Blogi.)

Kokeilimme ennen leiriä useita erilaisia blogialustoja ja tapoja julkaista materiaalia verkossa. Valitsimme Bloggerin sen teknisen helppouden ja monipuolisuuden takia.

Wikipedian mukaan Blogger on hakukoneyhtiö Googlen omistama blogipalvelu, joka on ollut verkossa vuodesta 1999 lähtien. Ensijulkaisunsa aikoihin palvelu oli ensimmäisiä blogaukseen keskittyneitä alustoja. Bloggerin käyttäjien ei tarvitse käyttää HTML:ää (kuvauskieli, josta internetsivut rakentuvat.) tai lähettää sisältöä erikseen kotisivupalvelimelle (tietokone tai ohjelmisto, joka jakaa dokumentteja) vaan blogimerkinnot voidaan kirjoittaa suoraan lomakkeeseen. (Wikipedia.) Palvelun ominaisuuksiin kuuluu kirjoitustyökalu, videon ja valokuvien lisäystyökalu sekä lisätyn materiaalin jaottelu- ja kommentointimahdollisuus. Ennalta määriteltujen kriteerien mukaan (projektissa viikonpäivät) jaoteltu materiaali ja helppo kommentointimahdollisuus madaltaisivat blogin lukijoiden kommentointikynnystä. Lisäksi blogia seuraavat henkilöt voivat halutessaan tunnistautua blogin seuraajiksi. Kaikki blogin tunnistautuneet seuraajat listautuivat etusivulle ja näin meillä oli

mahdollisuus seurata kuka blogia lukee. Leirilehti löytyy osoitteesta <http://leirilehti.blogspot.com>.

3.4.3 Haastattelut

Haastatteluissa keskustelimme päivittäin intensiiviryhmän kanssa leirilehteen liittyvistä ajatuksista ja tuntemuksista. Olimme tehneet haastatteluja varten kysymysrunгон (LIITE 1), mutta varsinaisissa haastattelutilanteissa käytimme hyväksemme myös lasten senhetkisiä kokemuksia ja ajatuksia. Tehty haastattelurunko oli näin enemmän haastattelun jäsentämisen työkalu kuin tiukka toimintamalli. Haastattelutilanteet olivat vapaita, eikä niitä toteutettu joka kerta täsmälleen samassa muodossa.

3.4.4 Lomakekysely

Kokosimme tutkimukseen osallistuneista nuorista ja heidän mediankäyttötottumuksistaan tietoja taustatietolomakkeen avulla. Koska meillä ei ollut olemassa tarkempaa ennakkotietoa tutkittavan ryhmän aiemmasta internetin käytöstä tai tietoteknisistä valmiuksista, loimme lomakekyselyn, jolla selvitimme näitä seikkoja hyvin yleisluonteisesti. Näiden perustietojen pohjalta meidän oli helppo käynnistää lehden teko, sillä tiesimme kaikkien leirikouluun osallistuneiden nuorten hallitsevan perustaidot tietokoneen ja internetin käytössä. Lomakekyselyn tulokset on analysoitu tarkemmin kappaleessa 5.1.

3.4.5 Omat havainnot

Pidimme videopäiväkirjaa, johon keräsimme havaintomme aineistonkeruujakson aikana. Valitsimme menetelmäksi omien havaintojemme tallentamiseen videon, koska sen avulla saatoimme käydä vapaata keskustelua siten, että molempien kommentit ja huomiot tallentuivat. Videokameran käyttöä ei oltu rajattu tiettyyn tilaan, vaan saatoimme tehdä merkintöjä missä tahansa. Pelkkä äänityslaitteisto vaati toimiakseen tietokoneen, joten tallennuksen olisi pitänyt tapahtua aina sisätiloissa. Omat havaintomme olemme kirjoittaneet auki tarkemmin luvussa 6.

4 KRIITTISEN MEDIAKASVATUKSEN NÄKÖKULMAT JA CASE LUUNJA

Kriittisen mediakasvatuksen tavoite on lisätä tiedostamista ja ”kriittisiä medialukutaitoja”. Mediakasvatuksessa tarvitaan monenlaisia menetelmiä. Kriittinen kasvatusta on itsessään näkökulma, joka pitäisi ottaa mukaan lasten vartuttua ja heidän elinympäristönsä tarjoaman mediamaailman moninaistuttua. Kriittinen mediakasvatusta on Herkmanin mukaan suunnattu vanhemmille lapsille ja nuorille: yläluokkalaisille, lukiolaisille ja myös aikuisille. (Herkman 2007, 12.) Tästä huolimatta näemme hänen esittelemässään näkökulmissa yhteneväisyyksiä omaan työhömmee, jonka tutkimustyhmä koostuu 10–13-vuotiaista nuorista.

Tarkastelemme tässä luvussa näitä yhteneväisyyksiä ja vertaamme niitä omaan case-tutkielmaamme. Vertailu rajataan koskemaan ainoastaan oman aiheemme näkökulmaa, sillä kokonaisuutena Herkmanin (2007) jaottelu on huomattavasti laajempi kuin oma jaottelumme. Keskitymme tutkielmassamme verkkomediakasvatukseen. Tämä osaltaan rajaa myös vertailua Herkmanin jaotteluun, joka käsittelee myös perinteisempiä medioita.

Visuaalisen kulttuurin ja mediakulttuurin oppikirjoissa tutkimus jaetaan kolmeen osaan: tuotanto - tuote - vastaanotto (Herkman 2007, 137). Opinnäytetyössämme tämä jaottelu voidaan nähdä seuraavalla tavalla: lehden teko - lehti - palaute.

Sama lähestymistapa on hyvä ottaa kriittisen mediakasvatuksen ja lukutaidon lähtökohdaksi. Ideana on se että lapsia ja nuoria kiinnostavien populaarikulttuurin tuotteiden kautta päästään käsiksi laajempiin taloudellisyhteiskunnallisiin kysymyksiin kun tarkastelu laajennetaan tuotteiden tuotannon ja kuluttamisen alueille.

(Herkman 2007, 137.)

Halusimme valita nuorten näkökulmasta mahdollisimman kiinnostavan helposti toteutettavissa olevan formaatin. Oman toiminnan dokumentointi tuntui luonteelta vaihtoehdolta. Lehden avulla oppilaat pääsivät helposti tutustumaan sosiaaliseen mediaan ja sen perusluonteeseen.

Taulukko 1. Kriittisen mediakasvatuksen viisi näkökulmaa Juha Herkmanin mukaan sovellettuna omaan tutkielmaamme.

Herkman	Opinnäytetyö
Tuotanto	Lehden teko
Markkinointi	Lehden markkinointi
Tuotteet	Valmis materiaali
Kulutus	Lukijat / Kommentit / Palaute
Itse tekeminen	Nuorten kokemukset

4.1 Tuotanto - Leirilehden teko

Kulttuurituotteet ovat osa lasten ja nuorten vapaa-aikaa ja niiden avulla muodostetaan kaveriporukoita ja erottaudutaan toisista. Tärkeänä pidetään sitä, mitä kulutetaan, mitä sisältöjä tuotteissa on, mitä elämyksiä tuotteista saadaan, miten ne koetaan ja mitä mieltä muut niistä ovat. Vähemmän pohditaan tuotteiden taustoja: sitä miksi ja miten ne ovat syntyneet, kuinka ne ovat tulleet tunnetuiksi ja millä tavoin niiden merkitykset liittyvät aina muihinkin tekijöihin kuin henkilökohtaisiin kokemuksiin ja makutottumuksiin, eli omaan käyttöön?

(Herkman 2007, 141.)

Kuten Herkman toteaa, oppilaat pohtivat hyvin harvoin tuotteen taustoja. Teimme ennen leirille lähtöä lehdelle valmiin pohjan ja ulkoasun (Kuva 1). Emme leirikoulun aikana törmänneet kertaakaan oppilaiden pohdintaan, mistä leirilehtipohja on peräisin. Leirilehti otettiin valmiina tuotteena vastaan, eikä esimerkiksi ulkoasua kommentoitu lainkaan. Nuoret keskittyivät tuottamaan ainoastaan sisältöä lehteen. Näin ollen he eivät olleet lainkaan kiinnostuneita itse blogista ilman leirikoulussa tuotettua sisältöä.

saaneissa kirjoissa. Mutta vasta tuotannon laajentaminen elokuvaan, peleihin ja oheistuotteisiin, ja koko tuotantopaletin voimakas markkinointi ovat tehneet niistä maailmanlaajuisia populaarikulttuurin ilmiöitä. Internet ja muu verkkoviestintä ovat tehneet mediakulttuurin keskusteluista aiempaa nopeampaa, laajempaa ja välittömämpää, mikä entuudestaan lisää elämän medioitumista ja brändien vahvistumista. (Herkman 2007, 154-155.)

Kommenttien saaminen nuorten tuottamista mediasisällöistä vaati leirilehden/blogin markkinointia ennakkoon. Markkinointi tapahtui hyvin pienillä resursseilla, sillä lehteä ei kaupattu suurelle yleisölle. Tarkoitus oli ainoastaan tuoda leirilehti muiden Auroran koulun oppilaiden ja perheenjäsenten tietoisuuteen. Tarkoituksemme ei ollut tarkastella keinoja markkinoida lehteä vaan markkinointi toteutettiin vanhemmille lähetetyn tiedotteen muodossa.

Hyödynsimme myös toista blogia leirilehden markkinointiin. Auroran koulun rehtori tiedottaa koulun kuulumisista ja tapahtumista oman bloginsa avulla. Rehtorin blogi kerää parhaimmillaan 400 lukijaa viikossa, joten tämä tuntui luontevalta tavalta mainostaa leirilehteä vanhemmille.

Oma markkinointimme onnistui lähes odotusten mukaan, sillä lehdelle kertyi pieni ryhmä säännöllisiä lukijoita (8 henkilöä), jotka myös kommentoivat lehteä useammin kuin kerran. Lisäksi lehteä kävi lukemassa ainakin 6 muuta henkilöä, jotka myös kommentoivat lukemaansa kerran. Olisimme toivoneet lukijoita hieman enemmän, mutta näin pienellä markkinoinnilla olimme tyytyväisiä tähän määrään.

4.3 Tuotteet - Valmis materiaali

Herkmanin mukaan visuaalisen kulttuurin tuotteella tarkoitetaan mitä tahansa mediasisältöä, jossa visuaalisuudella on keskeinen rooli. (Herkman 2007, 167.)

Visuaalisen kulttuurin tuotteet voivat siten olla myös oppilaiden itsensä tekemiä, mikä korostuu erityisesti digitaalisen teknologian ja internetin aikakaudella. Digitaaliset kamerat, tietokoneiden kuvan- ja äänenkäsittelyohjelmat ja internet maailmanlaajuisena jakeluverkkona antavat aiempaa paremmat mahdollisuudet oman visuaalisen kulttuurin tekemiseen ja levittämiseen.

(Herkman 2007, 167.)

Valmiit tuotteet ovat myös viime kädessä se median alue, jonka kanssa lapset ja nuoret ovat jatkuvasti tekemisissä. Tuotantoon ja markkinointiin päästään harvoin tutustumaan muuten kuin epäsuorasti kulutettavien tuotteiden kautta. Myöskään kiinnostus tuotantoa ja markkinointia kohtaan ei yleensä ole yhtä suuri kuin itse tuotteita kohtaan tunnettu vetovoima, joka perustuu niiden tarjoamiin tarinoin, kokemuksiin, elämyksiin, fiiliksiin, viihtymiseen ja mielihyvään. Visuaalisen kulttuurin tuotteet ovat keskeinen osa nykynuorten yksityistä ja sosiaalisesti jaettua arkea ja vapaa-aikaa: kokemuksellista elämismaailmaa. (Herkman 2007, 166.)

Pyrimme luomaan leirilehden teosta nuorille heitä kiinnostavan ja miellyttävän tapahtuman. Emme pakottaneet nuoria osallistumaan materiaalin tuottamiseen. Uskomme näin minimoineemme oman vaikutuksemme lehden sisältöön ja materiaali säilyi mahdollisimman paljon nuorten omana. Toki jaoimme välillä aiheita lehteä varten, mutta ensisijaisesti nuoret saivat itse päättää sisällöstä. Lehti toimi siten visuaalisena tuotteena, jonka avulla nuorilla oli mahdollisuus välittää omia kokemuksiaan perheenjäsenilleen sekä muille oppilaille. Käytimme mahdollisuuksien mukaan paljon liikkuvaa kuvaa sekä valokuvia, sillä ne olivat nuorten mielestä kiinnostavin muoto dokumentoida tapahtumia.

Emme halunneet puuttua tuotetun materiaalin tasoon, vaan pyrimme säilyttämään leirilehden mahdollisimman paljon ”nuorten näköisenä”. Esimerkiksi kaikki tekstisisällöt julkaistiin kirjoitusvirheineen ja lehden nimi valittiin oppilaiden omien ehdotusten perusteella. Tutkielman kannalta tuotetun materiaalin sisällöllisellä tasolla ei ollut merkitystä vaan tärkeintä oli itse tekeminen ja siitä saadut kokemukset.

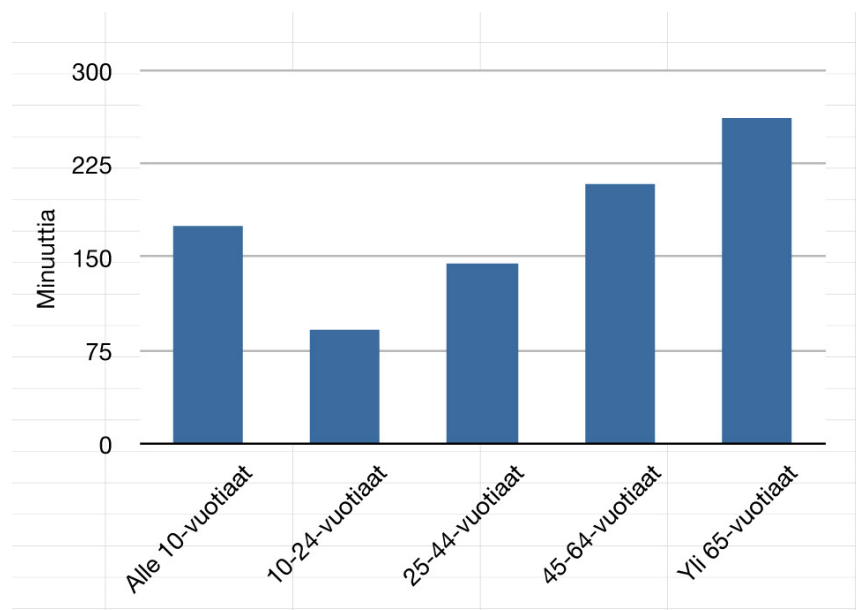
4.4 Kulutus - Lukijat / Kommentit / Palaute

”Ketekä mediaa käyttävät, mitä mediaa he käyttävät, kuinka paljon, milloin ja miten?, ovat kysymyksiä, jotka ovat kiinnostaneet erityisesti kaupallista mediaa, koska sen tulos on liittynyt suoraan ostajien ja tilaajien määriin sekä mainostajien haluun ostaa mainostilaa tai –aikaa mediasta” (Herkman 2007, 186). Herkman sanoo medialla olevan tavallaan kahdet markkinat, yhdet kuluttajille, jotka toisaalta ovat kauppatavaraa jota myydään mainostajille. (Herkman 2007, 186)

Nuoria on pidetty kaupallisesti kiinnostavana yleisönä koska he tyypillisesti innostuvat uusista asioista vanhempia helpommin. Erityisesti

populaariviihde on ollut nuorten ”omaa” kulttuuria, jota on ollut helppo kaupata heille. (– –) Viimeaikainen viestintäteknologinen kehitys on kuitenkin selvästi muuttanut nuorten mediakulutuksen painopisteitä. (Herkman 2007, 188.)

Herkmanin mukaan esimerkiksi myytti nuorista television suurkuluttajina on pitkään ollut ”pötyä”. Katsojatilastot kertovat, että suomalaisten televisiokatsomisen määrä (Kuvio 3) kasvaa iän mukana, ja todellisia television suurkuluttajia ovat vanhukset. Tämä johtuu lähinnä siitä, että nuorilla yksinkertaisesti ei ole aikaa katsoa televisiota, sillä koulu, erilaiset harrastukset ja kaveriporukat vievät suuren osan nuorten ajasta. Lisäksi nuoret usein käyttävät vaihtoehtoisia televisio-ohjelmien katselutapoja, kuten videoita, dvd:itä tai internetiä, jotka jäävät katsojatilastojen ulkopuolelle. (Herkman 2007, 189.) ”Uudet verkkopohjaiset ja interaktiiviset viestintävälineet ovat siten haastaneet perinteisen median miettimään, kuinka houkuttaa nuoria kuluttajaryhmiä, joiden mediankäyttöä luonnehtii oma toiminta, yhteisöllisyys, vuorovaikutuksellisuus ja henkilökohtainen viestintä” (Herkman 2007, 191).

Kuvio 3. Suomalaisten television katsomiseen käyttämä aika päivässä ikäryhmittäin vuonna 2009 (Finnpanel)

Tarkastelemalla leirilehteen tulleita kommentteja (LIITE 3) tulimme siihen tulokseen, että oppilaiden vanhempia oli huomattavasti helpompi houkuttaa lukemaan lehteä kuin leirikoulun ulkopuolelle jääneitä oppilaita. Toisaalta tämä voi johtua siitä, että varsinainen markkinointi ei kohdistunut suoraan koulun oppilaille, vaan ensisijaisesti

heidän vanhemmilleen. Vaikka koulun muiden oppilaiden oli tarkoitus käydä lukemassa ja kommentoimassa materiaaleja, emme saaneet kuin muutaman kommentin muilta nuorilta. Vaikka Herkman pitää ensisijaisesti nuorisoa verkon aktiivikäyttäjinä (Herkman 2007, 191) tässä tapauksessa nuorten vanhemmat tuntuivat löytävän lehden helposti ja omaksuivat sen tarkoituksen heti. Näin ollen vanhemmat olivat lehden aktiivikäyttäjiä.

4.5 Itse tekeminen - Nuorten kokemukset

Herkmanin mukaan ihmiset pyrkivät hakeutumaan sellaisten kulttuurituotteiden pariin, joista he pitävät tai joista on heille hyötyä tiedonsaannin tai viestinnän kannalta. He myös pyrkivät muodostamaan kulttuurituotteille sellaisia merkityksiä, jotka ovat heidän itsensä kannalta palkitsevia: tuottavat mielihyvää, vahvistavat omia ennakkokäsityksiä, arvoja ja asenteita sekä liittävät heidät johonkin viiteryhmään, yhteisöön, erotukseksi muista ihmisryhmistä. (Herkman 2007, 199.) Nuoret kokivat lehden teon mieluisaksi tavaksi viestiä omista leirikokemuksistaan kotiin. Lehden teon tuottama sekä kommentteista saatu mielihyvä takasi sen, että nuoret tahtoivat päivittäin tehdä lehteä.

”Vaikka itse tekeminen ja erilaiset mediakulttuuriin liittyvät aktiviteetit ovat tuiki tarpeellisia väyliä median ja populaarikulttuurin tuotannon edellytysten ymmärtämiseen, on tärkeää pitää mielessä, että tekemisen harjoittelu ei automaattisesti tarkoita kriittisyyttä” (Herkman 2007, 202). Haastatteluissa kävi ilmi, että nuoret tuottivat materiaalia verkkoon, vaikka heillä ei ollut käsitystä siitä, kannattaako kaikkea julkaista. Näin ollen pelkkä materiaalin tuottamisen oppiminen ei tässäkään tapauksessa opettanut nuoria arvioimaan materiaalia kriittisesti.

Itse tekeminen on usein palkitsevaa ja siinä oppii kuin itsestään kulttuurin tuotantoon liittyviä seikkoja: tuotantotekniikoita, genren ja kerronnan rakentamista, käsikirjoittamista, kohderyhmääjattelua, markkinointia ja yleisökäyttäjätymisen pohdintaa. Tämän takia mediakasvatuksessa on jo pitkään ollut mukana ajatus itse tekemisestä, mikä on näkynyt esimerkiksi äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineessa lehtitekstien tekemisenä ja kuvaamataidossa erilaisiin kuvatekniikoihin ja -teknologioihin tutustumisena.

(Herkman 2007, 201.)

Itse tekemisellä pyritään tiedostamaan ja ymmärtämään aiemmin tuntemattomia tai itsestään selvinä pidettyjä käytäntöjä. Leirikoulussa mediamateriaalia tuottaessaan nuorille muodostui käsitys lehden sisällöntuotantoprosessista, suunnitteluvaiheesta valmiiseen tuotteeseen sekä kulutukseen ja sen tuomiin kokemuksiin.

Herkman toteaa, että faniaktiviteetit kuten erilaiset keskustelum muodot, internet-sivujen tekeminen, omien tarinaversioiden eli fanifiktio n kirjoittaminen, fanitapaamiset ja – tapahtumat, ovat hyvä esimerkki populaarikulttuurin aikaansaamasta omasta toiminnasta, jossa kuluttajista tulee kulttuurin tuottajia. (Herkman 2007, 201.) Nuoret tuottivat leirikoulussa verkkoon valokuvia, videoita, sarjakuvia sekä itse kirjoittamia n tekstejä. Mediatuottamisen muodot sekä taidot vaihtelivat pitkälti omien kiinnostusten kohteiden mukaan.

Myös Tampereen yliopiston *”Mä oon nyt online!”* -tutkimuksessa todetaan itse tekemisen tärkeys ja sen helppo kytkeminen sosiaaliseen mediaan. Median teossa helpoin itse tekemisen väline on sosiaalinen media, jonka käyttö on useimmille tuttua vapaa-ajalta. Oma tuottaminen ja media-aktiviteetit kehittävät erityisesti medialukutaitoa. (Noppari ym. 2008, 151.)

5 TUTKIMUSAINEISTON ANALYYSI

Tässä luvussa esittelemme leirin aikana keräämäämme materiaalia. Luku käsittelee oppilaiden omien näkemysten pohjalta tekemiämme havaintoja ja johtopäätöksiä. Luvussa 5.2 on esitelty tarkemmin tekemämme haastattelut ja niistä nousseet johtopäätökset ja luvussa 5.1 eritellään lomakekyselystä saadut tulokset.

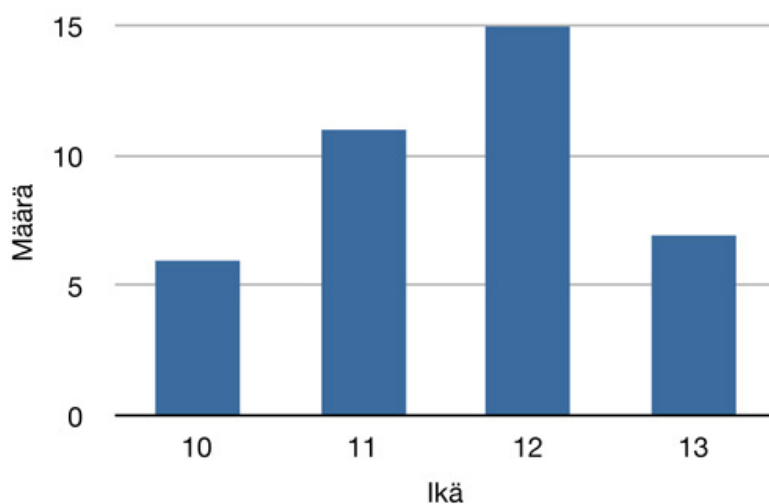
Matkalla Luunjaan pyysimme koko ryhmää täyttämään taustatietolomakkeen. Lomakkeen avulla oli tarkoitus kartoittaa oppilaiden tietokoneen käyttöä ns. normaalioloissa. Päivittäin kaikki leirikoulussa olleet kokoontuivat katsomaan päivän aikana tuotetut materiaalit ja lukemaan leirilehteen tulleet uudet kommentit. Myös näissä tilaisuuksissa nuorten esittämät kommentit, kysymykset ja näkemykset taltioitiin.

Haastattelimme päivittäin intensiiviryhmän jäseniä. Haastatteluissa tutkittiin kuinka kommentit ja uudet sisällöt lehteen koettiin. Leirikoulun viimeisenä päivänä (22.5.) haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina ryhmähaastatteluiden sijaan. Valitsimme yksilöhaastattelun, koska halusimme saada hieman henkilökohtaisemman käsityksen nuoren kokemuksista, ilman muun ryhmän luomaa mahdollista sosiaalista painetta.

5.1 Lomakekyselyn tulokset

Toteutimme leirikoulun alussa lomakekyselyn (LIITE 2), jonka avulla kartoitimme oppilaiden tietokoneen ja internetin käytön tarkoitusta sekä määrää. Kyselyyn osallistui 39 oppilasta, joista 23 oli poikia ja 16 tyttöjä. Oppilaat olivat iältään 10-13 -vuotiaita (Kuvio 4).

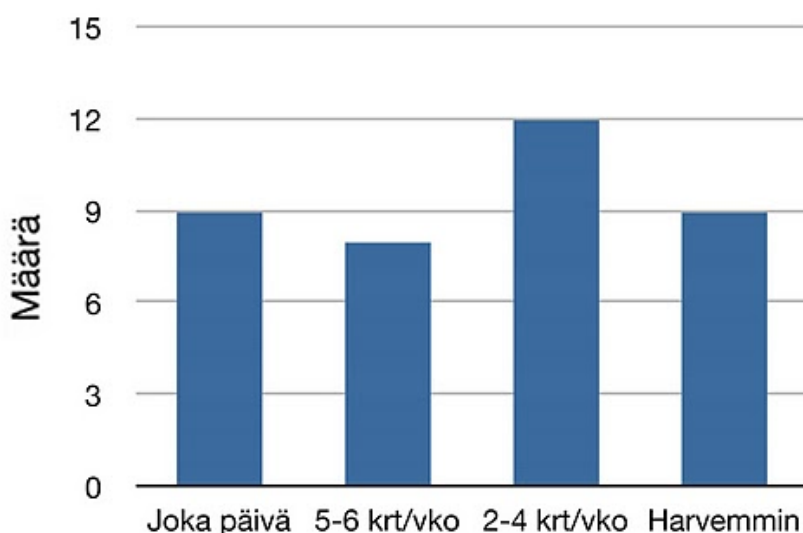
Kuvio 4. Lomakekyselyyn osallistuneiden oppilaiden ikäjakauma

Kyselyn perusteella jokaisella oppilaalla oli kotonaan tietokone. Noin puolella (20) oppilaista oli oma tietokone ja loput käyttivät perheen yhteistä konetta (Taulukko 2).

Taulukko 2. Tietokoneen omistaminen

	Kyllä	Ei	En tiedä
Tietokone (kotona)	39	0	0
Oma tietokone	20	17	1

Oppilaat käyttivät keskimäärin tietokonetta melko aktiivisesti, mutta suurin osa (12) käytti tietokonetta vain 2-4 kertaa viikossa. Ennako-odotustemme vastaisesti oppilaat käyttivät tietokonetta yllättävän harvoin. 11-vuotiaat olivat ahkerimpia tietokoneen käyttäjiä (Kuvio 5).

Kuvio 5. Oppilaiden tietokoneen käyttö viikon aikana

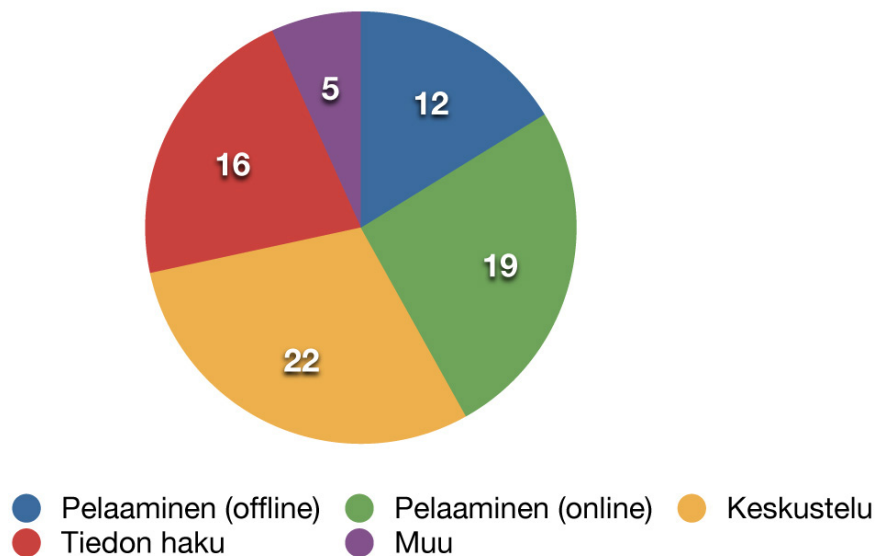
Oppilaat käyttivät tietokonetta lähinnä pelaamiseen sekä verkon online- että offline-tilassa, tai kommunikointiin kavereiden kanssa. Yli puolet nuorista (22) käyttivät verkkoa yhteydenpitoon uusien ja vanhojen tuttavuuksien välillä. Muutama oppilas (11) oli saanut internetistä uusia tuttavuuksia, mutta suurin osa (21) vietti aikaa internetissä vanhojen tuttavien kanssa. Suosittuna sosiaalisen median muotona tutkimusryhmän keskuudessa olivat ns. pikaviestintäohjelmat, näistä erityisesti Messenger.

Windows Live Messenger (kutsumanimi Messenger, nettislangissa MSN tai suomalaisittain Mese) on Microsoftin kehittämä ja julkaisema pikaviestintäohjelma. Pikaviestin on tietokoneohjelma, joka sallii reaaliaikaisen sanallisen, äänellisen ja/tai kuvallisen viestinnän kahden tai useamman ihmisen välillä verkossa, kuten esimerkiksi internetissä.

Pikaviestintä eroaa sähköpostista siten, että keskustelut tapahtuvat reaaliaikaisesti. Viestimen käyttö vaatii rekisteröitymistä johonkin pikaviestinpalveluun sekä sitä, että vastaanottaja on kytkeytynyt pikaviestiverkkoon eli että ihmiset käyttävät aktiivisesti tietokonetta.

(Wikipedia: Windows Live Messenger, Pikaviestin)

Oppilaat käyttivät internetiä myös tiedonhakuun (Google) sekä videoiden katseluun (YouTube). Lisäksi oppilaat kävivät muilla satunnaisilla sivustoilla, lähinnä lukemassa sivustoilla olevia artikkeleita. Usein nämäkin sivustot liittyivät peleihin (Kuvio 6).

Kuvio 6. Tietokoneen käyttötarkoitus

Tekemämme lomakekyselyn perusteella saimme selville, että oppilaat olivat jo melko kokeneita tietokoneen ja verkon käyttäjiä. Lomakekyselyn tulokset osoittivat, että leirikouluryhmän nuoret käyttivät viikon aikana internetiä ja tietokonetta yleensä melko vähän. Todennäköisesti tämä tulos johtui siitä, että ryhmä koostui 10-13 vuotiaista nuorista. Näin ollen joukkoon mahtui myös nuoria, jotka eivät vielä ole aloittaneet ns. aktiivista internetin käyttöä. "Television ja internetin käyttö lisääntyy merkittävästi lapsen kasvaessa 11-vuotiaasta 14-vuotiaaksi" (Noppi ym. 2008, 42).

5.2 Haastatteluiden toteutus ja tulokset

Tässä luvussa analysoimme ja esittelemme tarkemmin leirillä taltioituja haastatteluja. Luvussa 5.2.1 keskitymme käytännön toteutukseen ja luvussa 5.2.2 haastatteluista saamiimme vastauksiin. Analyysin pohjana toimivat nimenomaan nuorten omat näkemykset ja kaikki tässä luvussa esitetyt havainnot perustuvat niihin.

5.2.1 Käytännön toteutus

Ensimmäisen haastattelutilanteen oppilaat kokivat hieman jännittäväksi ja vieraaksi. Näin ollen oppilaat olivat ajoittain levottomia. Haastattelu helpottui huomattavasti, kun oppilaat saatiin rauhoittumaan ja keskittymään tilanteeseen. Leirin loppua kohden vastaukset pitenivät ja oppilaat puhuivat avoimemmin kokemuksistaan.

Havaintojemme mukaan nuoret kokivat ensin erilaiset äänityslaitteet häiritseviksi tekijöiksi. Ensimmäisellä kerralla havaitsimme videokameran olevan nuorille niin suuri häiriötekijä, että jouduimme jättämään sen kokonaan pois haastatteluista. Selitimme oppilaille tarkasti mihin tallenteet käytetään. Kun tämä asia selvisi nuorille, saimme paremman työrauhan, eivätkä tallennuslaitteet enää nousseet nuorten huomionkohteeksi.

Ryhmähaastattelut olivat selvästi yksilöhaastatteluja helpompia oppilaille. Ryhmässä he saattoivat tukeutua muihin haastateltaviin sekä kommentoida heidän vastauksiaan. Viimeisen päivän yksilöhaastattelussa huomasimme, että oppilaat olivat hieman vaivautuneita ja kaipasivat haastattelutilanteessa vertaistukea. Näin ollen he eivät kokeneet tilannetta enää ”rentona keskusteluhetkenä”, vaan haastattelu muuttui heidän silmissään virallisemmaksi ja jäykemmäksi. Vaikka yksilöhaastatteluista saatiin henkilökohtaisempaa tietoa nuorten kokemuksista, tietoa kertyi vähemmän verrattuna ryhmähaastatteluihin. Ryhmässä oppilaat puhuivat mieluummin ja enemmän kokemuksistaan. Tämä kuitenkin aiheutti sen, että ryhmähaastattelumateriaali on ajoittain epäselvää nuorten puhuessa toistensa kommenttien päälle.

5.2.2 Haastatteluiden tulokset

Kaikista tämän tutkielman sitaateista on poistettu suoraan nuoreen yksilöitävät tiedot, kuten nimet, ja tekstiä on tältä osin muokattu. Oppilaisiin viitataan mielivaltaisesti valitulla kirjaimella. Tässä luvussa on keskitytty tarkemmin päivittäin pidettyjen haastattelujen vastauksiin ja kerrottu lehden teosta nuorten näkökulmasta.

Haastatteluiden perusteella nuoret kokivat negatiivisena asiana, että omat vanhemmat eivät olleet jättäneet kommenttia leirilehteen (H: *Äiti ei kommentoinut vaikka lupasi!*). Yksi nuorista kertoi aikovansa soittaa kotiin ja kysyä ovatko vanhemmat lukeneet lehteä.

Kahden ensimmäisen päivän aikana materiaalin tuottaminen lehteen tuntui nuorista työläältä. Moni haastatteluun osallistunut koki leiripäiväkirjan pitämisen tylsäksi. Leirin edetessä materiaalin tuottaminen helpottui nuorten mielestä. Oppilaiden mielestä leiripäiväkirjan kirjoittaminen sähköiseen leirilehteen oli mielekkäämpää kuin vihkoon (P: *Kirjoittaminen nettiin kivempaa ku vihkoon*).

Etenkin nuorten itse keksimät aiheet olivat heille mieluisia ja materiaalia kertyi paljon. Ensimmäiset nuoria itseään esittävät kuvat lehdessä eivät olleet nuorten mielestä alkuun kovin mieluisia (J: *Omat kuvat netissä hävettää*). Nuorten mielestä ehdottomasti mieluisin leirikoulun dokumentointiväline oli videokamera. Nuoret olivat pettyneitä, kun kaikki materiaali ei päässytkään lehteen (T: *Tylsää kirjoittaa jos sitä ei julkasta*). Kuitenkin nuoret ymmärsivät hyvin julkaisuresurssien rajallisuuden.

Haastattelun yhteydessä kävimme mielenkiintoisen keskustelun, kannattaako ihan kaikkea julkaista internetissä. Intensiiviryhmän poikien (5) mielestä verkkoon voi laittaa mitä tahansa (T: *Maine on jo menny, mitä väliä mitä nettiin laittaa*). Tyttöjen (4) mielestä, ihan mitä tahansa ei ole sopivaa julkaista (R: *Kannattaa vähän mieltä mitä julkasee*). Leirin päätteeksi intensiiviryhmän jäsenet tiesivät mielestään hieman paremmin, mitä kannattaa julkaista ja mitä ei (M: *Tietää vähän mitä kannattaa laittaa nettiin*). Yksi oppilaista pohti oman blogin perustamista (E: *Vois tehdä omaakin blogia*).

Haastattelutilaisuudessa esiintyi yhden oppilaan epäily lehteen kommenttien alkuperästä. Oppilas epäili, että leirikoulussa mukana ollut opettaja olisi käynyt

kirjoittamassa kommentit (P: *Julia kirjoittaa kommentit*). Haastatteluiden perusteella nuoret osasivat erottaa aikuisten kirjoittamat kommentit ikäistensä kirjoittamista. Oppilaille ei tuntunut olevan suurta merkitystä sillä, kuka kommentit oli kirjoittanut. Tärkeimpänä seikkana pidettiin sitä, että kommentteja oli kirjoitettu ja joku oli käynyt tutustumassa oppilaiden tuottamaan sisältöön.

6 OMIEN PÄIVÄKIRJOJEN PURKUA

Tallensimme leirin aikana tekemämme havainnot ja omat kokemuksemme videopäiväkirjojen muotoon. Tämän luvun tarkoituksena on tuoda esille nämä havainnot, jotka teimme aineistonkeruujakson aikana.

6.1 Onnistumisia

Ohjeistimme oppilaita dokumentoimaan leirin tapahtumia valokuvien, leiripäiväkirjojen, videoiden sekä erilaisten tekstien muodossa. Oppilaiden tekninen ohjaaminen materiaalien keräämiseen oli helppoa, sillä suurimmalla osalla nuorista oli käsitys siitä, kuinka erilaiset dokumentointiin käytetyt laitteet toimivat.

Jaoimme oppilaille aiheita päivän ohjelman mukaan ja jokainen sai valita mieluisan aiheen. Tämän lisäksi oppilaat halusivat tehdä omia raportteja itse keksimistään aiheista. Materiaalia tuotettiin jopa liikaa lehden tarpeisiin. Siitä huolimatta pyrimme julkaisemaan kaiken meille tuotetun materiaalin lehden ja tekniikan sallimissa rajoissa. Into materiaalin tuottamiseen kasvoi leirin edetessä ja nuoret innoittivat toisiaan tuottamaan uusia mediasisältöjä eri tekniikoilla.

Ensimmäinen haastattelutilanne oli selvästi nuorille vaikein. Leirin edetessä aloimme saada haastatteluista monipuolisempia vastauksia "kyllä" tai "ei" -vastausten sijaan. Havaintojemme perusteella nuoret olivat hyvin perillä erilaisista sosiaalisen median sovelluksista yleisellä tasolla ja tiesivät millaisia käyttömahdollisuuksia internet tarjoaa. He olivat tietoisia erilaisista riskeistä, joita omien mediasisältöjen julkaiseminen saattaa sisältää. Haastatteluiden avulla saimme nähdäksemme hyvän kuvan siitä, kuinka nuoret kokevat yleisesti sosiaalisen median ja omien sisältöjen julkaisun leirilehdessä.

Haastattelut olivat muodoltaan sen verran vapaita, että saatoimme jäädä keskustelemaan kysymysten välissä oppilaiden esiin nostamista aiheista. Oppilaat pohtivat haastattelutilanteissa usein asioita ääneen, ja näistä ajatuksista syntyi usein keskusteluja. Keskustelimme esimerkiksi yksityisyydestä sekä siitä, mitä kannattaa julkaista internetissä.

Oppilaat odottivat iltaisin pidettyä lehden katselutilaisuutta ja sekä palaute että kommentit tuotetuista materiaaleista otettiin innolla vastaan. Kommentteja saatiin joka päivä ja oppilaat olivat tyytyväisiä kun ”kotiväki” seurasi leirin kulkua lehden välityksellä. Varsinkin omalta perheeltä toivottiin kommentteja. Kaikki leirilehteen tulleet kommentit on koottu liitteeseen 3.

Yksittäiselle oppilaalle kohdistettu kommentti koettiin positiivisena. Ensimmäisen henkilökohtaisen kommentin saanut oppilas sai lehdenkatselutilaisuudessa aplodit. Lehti toimi myös viestintäkanavana vanhempien ja leiriläisten välillä ja sen kautta lähetettiin terveisiä puolin ja toisin.

Kommunikointi nuorten kanssa oli helppoa, koska saimme mielestämme luotua vahvan siteen nuoriin. Oppilaat kokivat läsnäolomme positiivisena, koska osallistuimme nuorten toimintaan ja ”puuhailimme” koko leirin ajan heidän kanssaan. Laitteidemme avulla oppilaat pääsivät pelaamaan SingStar-peliä, joka oli suosittu ajanviete leirillä. Oppilaat myös kirjoittivat raportin lehteen pelin pelaamisesta.

6.2 Hankaluuksia

Ensimmäiset hankaluudet aineistonkeruujakson aikana liittyivät leirikoulun aloitukseen. Nuorten koordinointi laivamatkan aikana ja ohjeistus matkan dokumentoinnista jäi puutteelliseksi, sillä kaikkien oppilaiden kokoaminen yhteen tilaan oli mahdotonta. Leirin organisointi aikataulullisesti koulun taholta oli mielestämme huonosti toteutettu. Aikatauluissa ei oltu huomioitu ollenkaan tarpeitamme tutkielman teolle. Intensiiviryhmän haastatteluille ei oltu varattu ohjelmassa aikaa. Tämän takia jouduimme usein kiskomaan nuoret kesken muun ohjelman haastatteluun, josta syntyi

mielipahaa. Ensimmäisen ryhmähaastattelun koimme hieman "hyödyttömäksi". Emme olleet informoineet oppilaita etukäteen tarpeeksi leirilehtiprocessista, eivätkä nuoret olleet tietoisia tapahtumien kulusta. Alkukankeuden jälkeen pääsimme vauhtiin ja oppilaat sisäistivät leirilehden idean nopeasti.

Yhdeksi hankaluudeksi nousi vanhempien oppilaiden sekä muutamien poikien osalta asenne leirilehden tekemistä kohtaan. Kuudennen luokan oppilaat kokivat lehden teon tylsänä koulutehtävänä. Nähdäksemme materiaalin tuottaminen koettiin vastemieliseksi "pakkopullaksi".

Suurimmat käytännön hankaluudet liittyivät laitteisiimme. Huono internetyhteys oli pahin kompastuskivi. Materiaalit oli pakko siirtää lehden sivuille päivittäin, jotta vanhemmat pääsivät niitä kommentoimaan. Tiedostojen siirtonopeudet olivat todella hitaat. Suuren materiaalmäärän vuoksi sisältöjen saaminen leirilehteen vaati paljon aikaa. Tekstit ja muut kevyemmät materiaalit ladattiin sivuille leirikeskuksesta käsin, vaikka se vei paljon aikaa. Videoiden siirtoa varten menimme Tarton keskustaan, jossa internetyhteys oli hieman parempi. Tästä syystä jouduimme olemaan poissa leirin toiminnasta joka päivä parin tunnin ajan.

Vaikka testasimme teknistä kalustoa ennen leirille lähtöä, kaikki laitteet eivät toimineet odotetulla tavalla. Mukanamme oli useita tietokoneita (6), siksi kaikkien laitteiden yhteensopivuus olisi pitänyt varmistaa. Jos yksi laitepari petti, uuden toimivan parin löytäminen ei välttämättä ollut mahdollista. Useiden tietokoneiden vuoksi kaikkien kerättyjen materiaalien kokoaminen leirin loppuun yhteen oli työlästä. Osa materiaaleista jäi siirtämättä omaan arkistoomme ja siten katosi lainakoneen uuden päivityksen myötä. Onneksi emme kadottaneet tutkielman kannalta mitään korvaamatonta. Toinen mukana olleista videokameroista vaurioitui leirin aikana, mikä hankaloitti materiaalin keruuta. Tästä syystä yksi oma videopäiväkirjamme sekä yksi oppilaiden kuvaama video vaurioituivat käyttökelvottomiksi.

7 TUTKIELMAN HAVAINNOT, JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

Saimme tutkielman alussa asettamallemme hypoteesille tukea purkaessamme tutkimusmateriaalia oppilaiden kokemuksista sosiaalisen median käytöstä. Tutkielmamme hypoteesin mukaan itse tuotetun mediasisällön tuottamisprosessi ja lehden kautta saadun palautteen jakaminen ryhmässä antaa oppilaille positiivisia kokemuksia ja motivoi heitä tuottamaan mediasisältöä aiempaa enemmän. Havaintojemme perusteella leirilehden kommentit ja sitä kautta saatu palaute herättivät innostusta nuorissa. Vaikka omien mediasisältöjen julkaisun suhteen oli havaittavissa itsekriittisyyttä, ei yksikään oppilas tuntunut olevan aidosti harmissaan oman materiaalin julkaisemisesta. Kun itsekritiikin kohteena ollut mediasisältö sai kommentteja, kasvoi myös sisällöntuottajan into tuottaa lisää materiaalia leirilehteen. Loppuviikosta kommentteja odotettiin innolla sekä lehteä tehneiden oppilaiden, kuin niidenkin oppilaiden keskuudessa, jotka eivät osallistuneet sisällöntuotantoon. Leirilehden katselutilaisuudet olivat havaintojemme mukaan mieluisia kokemuksia, jonne oppilaita ei tarvinnut erikseen houkutella. Kommentit ja positiivinen palaute saivat aikaan suosionosoituksia leirikoululaisten keskuudessa (P: *Kommentit oli kivoja!*).

Tutkielmamme perusteella nuori todella näyttää viestivän sosiaalisessa mediassa innokkaammin saatuaan vuorovaikutuksesta mieluisen palautteen, ja palautteen kautta mieluisen kokemuksen. Tässä tapauksessa kokemus ja palaute muodostuivat verkkomaailman lisäksi reaali maailmassa. Sosiaalisen median vuorovaikutus aiheutti reaali maailmassa palautereaktion, jonka kokemus motivoi oppilasta hakemaan tietoisesti lisää palautetta, ja näin ollen kokemuksia. Käytännössä tämä toteutui seuraavalla tavalla: oppilas sai blogissa palautetta. Blogin palaute innosti paikalla olleita oppilaita antamaan suullista palautetta. Paikalla olleiden palautteella oli suurempi vaikutus oppilaaseen.

Koivusalo-Kuusivaaran mukaan oppiminen, havainnointi ja tarkkaavaisuus edellyttävät aina älyllistä tai emotionaalista aktiivisuutta. Merkittävä rooli oppimisessa on myös kokemuksilla. (Koivusalo-Kuusivaara 2007, 226.) Osallistuminen sosiaaliseen mediaan vaatii näitä aktiivisuuden lajeja, jolloin tutkielmamme tulokset tukevat tätä väitettä.

Katsomme tämän casen perusteella mediakompetenssin kehittyvän itse toteutettujen kokemusten kautta.

Tutkielmamme yhteneväisyys Herkmanin (2007) viidennen näkökulman (itse tekeminen) kanssa osoittaa nuoren oppivan helposti juuri itse tekemisen kautta. Kun nuorille luodaan heitä kiinnostava sosiaalisen median väline, esimerkiksi leirilehti, ja mahdollisuus käyttää vuorovaikutuksessa nuoren itsensä tuottamaa mediaa, kasvaa kiinnostus oman sisällön tuottamista kohtaan. Näin ollen uuden oppiminen tapahtuu nuorelle miellyttävällä tavalla ja usein ilman nuoren omaa tiedostamista.

Case-tyyppinen lähestymistapamme teki tutkielmastamme uniikin. Tämän ja pienen ryhmänkoon/otannan vuoksi saatuja tuloksia ei voi yleistää vastaamaan esimerkiksi kokonaista ikäryhmää. Oma vaikuttaminen tutkielmamme tuloksiin näkyy opinnäytetyöhömmö kerätyssä aineistossa. Mikäli aineistonkeruun olisi suorittanut joku muu, voisivat tuloksetkin olla hieman erilaisia. Onnistuimme luomaan siteen itsemme ja nuorten välille osallistamalla leirin muuhun ohjelmaan. Nuoret ottivat meidät ainakin jossain määrin ryhmänsä jäseniksi. Ikämme ja kykymme heittäytyä lapsenmieliseksi helpottivat ryhmään pääsemistä, sillä nuoret eivät kokeneet meitä liian auktoritäärisinä ja aikuismaisina.

Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisemassa selvityksessä listataan tulevaisuuden haasteiksi mm. "Mistä kuluttaja saa kiinnepisteitä omaan elämään ja arjen reaaliympäristöön?" (Kangas, Lundvall & Sintonen 2008). Tutkielmassamme sosiaalisen median, tässä tapauksessa leirilehden, käyttäjiksi muodostuivat oppilaat ja pääasiassa heidän vanhempansa. Nuorten suhde vanhempiin on lähes poikkeuksetta kytköksissä reaali maailmaan, jolloin casen sosiaalisen median väline toimi reaalielämässä vallinnutta etäisyyttä pienentävänä tekijänä. Vaikka reaali maailmasta syrjäytyminen ja addiktoituminen verkkomaailmaan on todellinen uhka, pitäisi mielestämme verkon yhteydenpitovälineitä hyödyntää reaali maailman sosiaalisten suhteiden kesken.

Sosiaalisen median yhdistäminen peruskouluopetuksen mediakasvatukseen on tutkielmamme/havaintojemme mukaan ollut positiivinen kokemus sekä oppilaille, että leirikoulussa mukana olleille sivusta seuranneille opettajille. Sosiaalinen media tulee olemaan tulevaisuudessa itsestään selvä osa nuorten arkea, ja uskomme, että

muuttuvat toimintaympäristöt haastavat perinteiset lukemisen tavat ja muodot. Kuten Liikenne- ja viestintäministeriön kuvauksessa lasten ja nuorten mediamaailmasta todetaan, kirjan merkitys koulujen päämedianä tulee väistymään. (Kangas ym. 2008.)

Tutkielmamme perusteella varhaisnuorten kokemukset sosiaalisen median käytöstä leirilehden muodossa tukevat osaltaan myös voimaantumista, jolloin sosiaalisen median käyttöä esimerkiksi erityisopetuksessa olisi syytä tutkia. Juha Siitosen mukaan voimaantumisen teoriaan liittyy yksilön itsestään lähtevän voimaantumisen lisäksi sosiaalinen osa-alue, jolloin se tukee viestinnällistä näkökulmaa vuorovaikutuksen ja ryhmän muiden jäsenten antaman palautteen vaikutuksesta yksilön hyvinvointiin. (Siitonen 2000.) Voimaantumisen tarkoitetaan ihmisten ja ihmisyhteisöjen kykyjen, mahdollisuuksien ja vaikutusvallan lisääntymistä. Voimaantuminen voidaan määritellä yksilön valintojen ja sosiaalisen ympäristön väliseksi ihannetilaksi. (wikipedia: voimaantuminen)

Sosiaalisen median käyttöä opetusmenetelmänä on tutkittu kohtuullisen paljon, mutta moni tutkimus on keskittynyt mediakompetenssin kehittymisen ja oppimistulosten selvittämiseen. Omassa tutkielmassamme tahdomme tuoda esiin näkökulman kokemusten tärkeydestä sosiaalisen median käytössä. Uskomme, että mieluinen mediasisältöjen tuottaminen vaikuttaa osaltaan oppimistuloksiin, jolloin työmme kokemusten kartoittamisesta sosiaalisen median kentällä on ainutlaatuista materiaalia tulevaisuuden tutkimuksissa.

LÄHTEET

Julkaisut

Auroran koulu 2010. Koulun pito [Verkkodokumentti]

<http://www.kolumbus.fi/auroran.koulu/suomi/koulun_pito/index4.html> (luettu 15.4.2009)

Finnpanel 2009. Katseluun käytetty aika kanavittain. Finnpanel Oy / TV-mittaritutkimus.

Herkman, Juha 2007. Kriittinen Mediakasvatus. Tampere: Vastapaino.

Herkman, Juha 2001. Median monet funktiot lasten ja nuorten elämässä. Teoksessa Marjatta Kangassalo & Juha Suoranta (toim.). Lasten tietoyhteiskunta. Tampere: Tampere University Press, 60-70.

Inkinen, Tommi 2005. Johdattava polku lasten tietoyhteiskuntaan. Teoksessa Anja Riitta Lahikainen, Pentti Hietala, Tommi Inkinen, Marjatta Kangassalo, Riikka Kivimäki & Frans Mäyrä (toim.). Lapsuus mediamaailmassa: Näkökulmia lasten tietoyhteiskuntaan. Helsinki: Gaudeamus, 12.

Kangas, Sonja, Lundvall, Annina & Sintonen Sara 2008. Lasten ja nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa -kooste. Liikenne- ja viestintäministeriö. [Verkkodokumentti] <http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=22170&name=DLFE-4803.pdf&title=Lasten%20ja%20nuorten%20mediamaailma%20p%C3%A4hkin%C3%A4nkuoressa%20-kooste%2018.11.2008> (luettu 15.5.2010).

Koivusalo-Kuusivaara, Raisa 2007. Lapset, media ja symbolinen vuorovaikutus. Suomalaisten, englantilaisten ja saksalaisten lasten mediasuhteen tarkastelua. Väitöskirja. Helsingin yliopisto, Viestinnän laitos. Saatavissa <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-3913-3>> (luettu 28.4.2010).

Lenhart, Amanda, Madden, Mary, Rankin Macgill, Alexandra & Smith, Aaron (2007). Teens and Social Media. Pew Internet & American Life Project. [Verkkodokumentti] <http://www.pewinternet.org/~media/Files/Reports/2007/PIP_Teens_Social_Media_Final.pdf> (luettu 10.2. 2010).

- Marsh, Jackie, Brooks, Greg, Hughes, Jane, Ritchie, Louise, Roberts, Samuel & Wright, Katy 2005. Digital Beginnings: Young Children's use of Popular Culture, Media and New Technologies. University of Sheffield, Literacy Research Centre. [Verkkodokumentti] <<http://www.digitalbeginnings.shef.ac.uk/DigitalBeginningsReport.pdf>> (luettu 1.3.2010).
- Noppiari, Elina, Uusitalo, Niina, Kupiainen, Reijo & Luostarinen, Heikki 2008. "Mä oon nyt online!" Lasten mediaympäristö muutoksessa. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitoksen julkaisuja. Sarja: A104/2008.
- O'Reilly, Tim 2005. What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. [Verkkodokumentti] <<http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>> (luettu 7.5.2010).
- Ruohotie, Pekka 2005. Kvalifikaatioiden ja kompetenssien kehittäminen koulutuksen tavoitteena. Teoksessa Tapio Varis (toim.). Uusrenessanssiajattelu, digitaalinen osaaminen ja monikulttuurisuuteen kasvaminen. Helsinki: Okka-säätiö, 31-32.
- Siitonen, Juha 2000. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos. [Verkkodokumentti] <<http://herkules.oulu.fi/isbn951425340X/html/cfadhjcg.html>> (luettu 10.4.2010).
- Sosiaalisen median tekijänoikeuskysymyksistä ensimmäinen opas yrityksille", Tampereen yliopiston tiedote 8.1.2007 [Verkkodokumentti] <<http://www.uta.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2007/5b.html>> (luettu 22.3.2010).
- Wikipedia 2010. Voimaantuminen. [Verkkodokumentti] <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Voimaantuminen>> (luettu 22.3.2010).
- Wikipedia 2010. Pikaviestin. [Verkkodokumentti] <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Pikaviestin>> (luettu 5.4.2010).
- Wikipedia 2010. Windows Live Messenger. [Verkkodokumentti] <http://fi.wikipedia.org/wiki/Windows_Live_Messenger> (luettu 2.3.2010).

Wikipedia 2010. Blogger. [Verkkodokumentti] <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Blogger>> (luettu 18.3.2010).

Wikipedia 2010. Blogi. [Verkkodokumentti] <<http://fi.wikipedia.org/wiki/Blogi>> (luettu 13.3.2010).

Tutkimusmateriaali

Haastattelut Luunjan leirikoulussa 18.–22.5.2009

Lomakekysely 18.5.2009

Tekijöiden omat videopäiväkirjat

Millaisia yhteisöpalveluita olet käyttänyt aiemmin?

Esim. Irc-galleria, Facebook, Keskustelufoorumi, Messenger, Chat, HabboHotel, muita?

Oletko saanut aiemmin viestejä? Keneltä?

Opitko jotain uutta? Mitä?

Mikä oli hauskinta?

Mikä tylsintä?

Voisiko jostain uudesta asiasta olla hyötyä tulevaisuudessa? Esimerkki ehkä tähän?

Saitko palautetta? Keneltä sait palautetta?

Oliko viestin lähettäjä entuudestaan tuttu vai tuntematon?

Aikuinen vai lapsi?

Miltä palautteen saaminen tuntui?

Millaisia viestejä olisit toivonut saavasi? Millaiset viestit ovat kivoja?

Millaiset viestit eivät ole kivoja?

LOMAKEKYSELY

LIITE 2

Esitietolomake

Ikä _____

Ympyröi oikea vastaus

Kumpi olet:	Tyttö	Poika	
Onko kotonasi tietokone?	Kyllä	Ei	
Onko sinulla ikiomaa tietokonetta?	Kyllä	Ei	
Oletko saanut netistä kavereita?	Kyllä	Ei	En tiedä

Rastita oikea vaihtoehto

Kuinka usein käytät tietokonetta?

- Joka päivä
 5-6 kertaa viikossa
 2-4 kertaa viikossa
 Harvemmin

Mitä teet tietokoneella?

- Koneella olevien pelien pelaaminen
 Pelien pelaaminen netissä
 Kavereiden kanssa keskusteluun
 Tiedon etsimiseen
 Muuhun, mihin? _____

Millä nettisivulla käyt useimmiten?

---

19. toukokuuta 2009

A kirjoitti: kirjoitti: Kiva katsoa teidän lehteänne! Pitäkää hauskaa ja kirjoitelkaa ahkerasti. Terveisiä Ielle.

V kirjoitti: Hieno sivusto videoineen, kuvineen ja tarinoineen! Tuskin maltan odottaa seuraavia juttuja.

E kirjoitti: M, onko teille syötetty vain donitseja :-D

M kirjoitti: Tsemppiä toivoo Rexi. Kiva lukea juttujanne.

I kirjoitti: Kuulostaa tosi kivalta. Olette vissiin aika reippaita vaikka matka oli pitkä!

M kirjoitti: Muistakaa kertoa rexiltä terveisiä R:lle!

A kirjoitti: Siivousta puoli kahdeksalta aamulla. Onpas reipasta. Mikä rakennus on kuvassa?

E kirjoitti: No onpas hurja sarjis! Jättäkää kirkkis väliin ;-)

M kirjoitti: Upeita kuvia. Kuka otti?

20. toukokuuta 2009

LL: Ei olla syötetty ;-D Terveisiä sinne! T. R

K kirjoitti: Toivottavasti saatte aurinkoa ja paljon uusia kokemuksia! Kirjoitelkaa niin paljon kuin jaksatte, videoita lisää myös! Niin kivaa katsoa ja lukea teidän juttuja! Karkkivideo oli hauska! Terkut kaikille ja erityisterkut S:lle :)

LL kirjoitti: Juu juu, muistetaan. :--) T: R & T

A kirjoitti: Kivoja raportteja teette! Lisää tällaista. Haluaisin raportin 4. luokkien pojista.

A kirjoitti: Lapset näyttivät kertovan karkeista totuuden, mutta P huijasi ihan selvästi ;)

K kirjoitti: Terveellistä aamupalaa tarjolla! Aamulenkkin! Kuulostaa todella hyvältä :) Koska vanhemmille järjestetään oma terveys ja kunnonkohottamisleiri? :)

D kirjoitti: No huihai, onpas sarjiksessa tapahtumia kerrakseen... Joo, ei kirkkistä, älkääkö juosko "uima-altaankaan" lähellä... terv. nim.merkki joskus_leirikoulun_valvojan_olleena_äiteenä_sinne_vahingossa_tipahtanut, mutta vielä hengissä Mukavaa leirikoulun jatkoa teille kaikille !

LL kirjoitti: Ei voi oikeen tietää, kun kaikki ottaa niin paljon kuvia. ;) Mut joku leiriläinen kuitenkin. (Luultavasti.. ?)

21. toukokuuta 2009

D kirjoitti: Hei! Ovatko kaikki tämän blogin kuvissa esiintyvien oppilaiden huoltajat antaneet luvan nettijulkisuuteen? Kyselee erään oppilaan naapuri

G kirjoitti: Hei, ainakin minä olen luvan antanut. Sitä kysyttiin kirjallisesti jossain vaiheessa ennen leiriä. T:G L

E kirjoitti: Näyttää olevan menoa ja meininkiä siellä Luunjassa. Kiva! Terveiset täältä puolipilvisestä Espoosta kaikille leiriläisille. Spesiaaliterkut O:lle! t. E, M ja S

N kirjoitti: Kotoisalta näyttää. Ihan kuin meidän lasten huoneista ...

N kirjoitti: Sammakoiden tarkkailu se on mukavaa puuhaa. Olisipa kiva olla poikien mukana!

S kirjoitti: Hienoja kuvia! Varmaan kiinnostava kasvihuonevierailu lihansyöjäkasveineen. Huh,huh

S kirjoitti: Sarjakuvat ovat hyviä mutta teksti ei näy kunnolla. Vain viimeisessä Juuson sarjakuvassa on tarpeeksi suuri teksti. Kuvat kuitenkin antavat hyvin ymmärtää tapahtumat. Tsemppiä jatkossa!

A kirjoitti: Onpa teillä ollut ohjelmaa tänään. Tartto on hieno kaupunki. Eikös "Moottoritie on kuuma" ole aika vaikea kappale? On ainakin minulle, joka en osaa soittaa ollenkaan. :)

S kirjoitti: Mielenkiintoinen matka. Auttaa ymmärtämään seutua. Siitä tahtois kuulla lisää jatkossa.

K kirjoitti: Huikean hieno aamun kastehelmikuva! Mikä kontrasti alla olevaan kaatopaikkakuvaan!

A kirjoitti: Suomessa uutisoitiin juuri tänään Nokialla tapahtuneesta ympäristöräjähdyksestä. Joku on kipannut metsään rakennustarvikkeita, jotka olisivat kuuluneet ongelmajätteiden keruuseen. Kaikki eivät ymmärrä, vaikka meillä on olemassa paikat, mihin toimittaa jätteet. Surullisen näköistä maisemaa niin joen rannassa kuin Nokialla.

A kirjoitti: Onnittelut voitosta!

LL kirjoitti: Kiitos A!

U kirjoitti: Oikein turvallista ja mukavaa paluuta kotiin! Ensi viikolla nähdään, jee! Leirikoulu näyttää onnistuneelta :) terkuin, U

K kirjoitti: Tulikos tanssittua jalat rakoille? :)

S kirjoitti: Teillä on ollut todellista leirielämää! Muistuu oma lapsuus mieleen sen tiimoilta. Bändi ja disko antavat siihen puhtia. Hauskaa leirin loppua!

K kirjoitti: Hyviä ja suorita lyönnejä vastaisuudessakin :) Golf on sitten NIIN kiva peli! :)

22. toukokuuta 2009

M kirjoitti: Reissussa rähjäntyy, kassi suorastaan räjähtää...

M kirjoitti: Olisi ollut hauska katsella videonpätkä pelistä!

A kirjoitti: Hyvä pojat! Hienosti pelattu!

A kirjoitti: Kaikkea kivaa teillä siellä onkin! Hyvää kotimatkaa!

23. toukokuuta 2009

D kirjoitti: Hei haloo. Ei kai näitä sarjakuvia ole alunperin tarkoitettukaan nettiin tehtäviksi. Kyllä nuo tekstit paperiversiosta ovat luettavissa!

Tänä vuonna Luunjan leirikoulussa toteutetaan oma leirilehti sähköisessä muodossa, ilmestyen nettiin lähes reaaliaikaisesti.

Lehti löytyy os. <http://leirilehti.blogspot.com>

Oppilaat tuottavat päivittäin materiaalia, mm. tekstiä, kuvia, videoita jne.

Pyydämme Teitä, oppilaiden huoltajia, lukemaan ahkerasti leirilehteä viikon aikana. Kommentoikaa, kirjoittakaa terveisiä ja antakaa palautetta lehdestä päivittäin mikäli mahdollista. Myös Auroran koululle jäävät oppilaat käyvät tutustumassa lehteen ja kirjoittavat terveisensä leirikoululaisille.

Leirilehti on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun digitaalisen viestinnän koulutusohjelman opiskelijoiden opinnäytetyöprojektia. Opinnäytetyötä varten haastatellaan pientä osaa leirikoululaisista. Haastattelukysymykset koskevat leirikoululaisten kokemuksia lehden teosta.

Kysymyksiä projektista voi esittää os. sanni.soinio@metropolia.fi / kaisa.rannantie@metropolia.fi

Lastani saa kuvata leirilehteä varten

Kyllä   Ei